

บทที่ 2

ทฤษฎีแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเรื่องเครือข่าย (Networks)

2.1.1 พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2535 ได้ให้ความหมายของคำว่า ข่าย หรือ ข่ายงานว่า หมายความว่าถึงวงงานที่อยู่ในความดูแลและประสานกัน¹⁰

2.1.2 หนังสือ The New Book of Knowledge Volume 13 ได้ให้ความหมายของคำว่า Networking ว่า หมายถึง การแลกเปลี่ยนความคิด เหตุผล และความช่วยเหลือของบุคคลผู้ซึ่งมีผลประโยชน์ที่เหมือนกันคล้ายคลึงกัน¹¹

2.1.3 กฤตยา อาชวนิจกุล¹² ได้แบ่งองค์กรเครือข่ายการค้าหญิงข้ามชาติออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

ก. องค์กรขนาดใหญ่มีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก และมีการจ้างงานอย่างเป็นทางการเป็นลำดับขั้นว่าแต่ละส่วนมีหน้าที่อย่างไรชัดเจน องค์กรแบบนี้จะเข้าไปติดต่อกับเอเยนต์ระดับประเทศ หรือส่งตัวแทนเข้าไปอยู่ในประเทศต้นทาง ตัวแทนดังกล่าวจะมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับช่องทางตามกฎหมายในการนำผู้หญิงออกนอกประเทศและนำเข้าประเทศปลายทาง ผู้หญิงจะถูกส่งผ่านจากนายหน้าในท้องถิ่นขึ้นมาเป็นลำดับขั้นอย่างต่ำห้าขั้นตอนก่อนจะถึงปลายทาง โดยแต่ละครั้งจะรวบรวมส่งต่อมาจากแห่งต่างๆ ทั่วประเทศ แห่งหนึ่งเป็นจำนวนประมาณ 10-20 คน แล้วจึงนำส่งประเทศปลายทาง เพื่อส่งต่อเนืองไปยังสถานบริการหลายประเทศด้วยกัน เมื่อมาถึงจุดนี้ผู้หญิงจะเริ่มถูกขู่ให้ทำตามก่อนจะถูกนำส่งแหล่งค้าประเวณี องค์กรลักษณะนี้เป็นองค์กรค้าหญิงข้ามชาติมีเงินทุนสูง ส่วนใหญ่จะมีธุรกิจค้ายาเสพติดและอาชญากรรม มีการทำงานร่วมกันระหว่างประเทศและมักมีอิทธิพลทางการเมืองด้วย

ข. องค์กรระดับกลาง มีลักษณะการจัดองค์กรซับซ้อนน้อยกว่าองค์กรแบบแรกและดำเนินงานโดยตรงจากเจ้าของบาร์ หรือช่องในต่างประเทศที่มีตัวแทนหรือนายหน้าอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่ผู้หญิงจะรู้ตัวเองต้องไปทำงานอะไร แต่เมื่อเดินทางไปถึงที่ทำงานจึงรับรู้จำนวน

¹⁰ พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2535 หน้า 142.

¹¹ The New Book of Knowledge Volume 13 หน้า 440.

¹² กฤตยา อาชวนิจกุล, "เส้นทางแรงงานหญิงจากประเทศเพื่อนบ้านสู่ธุรกิจการค้าบริการทางเพศในประเทศไทย", รายงานการวิจัยเสนอในการสัมมนาในระดับชาติ, จัดโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 26-28 พฤษภาคม พ.ศ.2540, หน้า 57.

หนี้ที่ถูกคิดจากค่าใช้จ่ายในการเดินทางและขั้นตอนการนำเข้าเมืองเป็นตัวเลขที่สูงมากกว่าที่มีการตกลงกันได้

ค. องค์กรขนาดเล็ก ซึ่งมีอยู่มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรสองแบบแรก ผู้หญิงจะได้รับการติดต่อโดยตรงจากเจ้าหน้าที่ที่จะมีหน้าที่พาไปส่งถึงที่ การชักชวนบางครั้งก็มีลักษณะเป็นเรื่องส่วนบุคคล เช่น ผู้หญิงที่เคยเดินทางไปต่างประเทศกลับมาชักชวนเพื่อนและนำส่งต่อไปยังสถานบริการที่ตัวเองรู้จัก เป็นต้น

2.1.4 กฤตยา อาชวนิจกุล และพรสุช เกิดสว่าง¹³ ได้แบ่งลักษณะและรูปแบบของนายหน้าคือกลุ่มนายหน้านำเข้าส่งต่อภายในและส่งออก ซึ่งจะมีการติดต่อโยงใยกันเป็นเครือข่ายหลวมๆ ทั้งนี้ยายนำเข้าจะมีการติดต่อกับนายหน้าขนส่งภายใน แต่นายหน้าขนส่งภายในซึ่งมีจำนวนมากนั้นอาจมีกิจการผูกพันกับกลุ่มที่จัดหาผู้หญิงให้ข้ามพรมแดนอย่างมีระบบหรือเพียงติดต่อธุรกิจกันในบางครั้ง เมื่อต้องการหาผู้หญิงก็ได้ ส่วนกลุ่มที่จัดการค้าผู้หญิงออกนอกประเทศจะมีการติดต่อกับเครือข่ายหรือก๊วนหาบางครั้งบางคราวจากนายหน้าหลายๆ เจ้า เมื่อต้องการผู้หญิงยายนำเข้าเป็นยายนำที่ไปชักชวนผู้หญิงถึงบ้าน ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นคนเชื้อชาติเดียวกัน ซึ่งอาจมีถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยแถบชายแดนหรือในประเทศนั้นๆ แต่ได้เดินทางติดต่อกับค้าขายกับบุคคลในประเทศไทย อาจเป็นมืออาชีพ หรือเป็นเพียงชาวบ้านที่ต้องการหารายได้พิเศษเป็นครั้งคราวก็ได้ การอาศัยเชื้อชาติเดียวกัน พูดภาษาเดียวกัน มีผลในแง่ความสะดวกในการสื่อสารและความไว้นือเชื่อใจ ลักษณะนายหน้า ได้แก่

นายหน้าค้าภายในประเทศ มีลักษณะ

1. นายหน้าค้าผู้หญิงแถบชายแดน มีลักษณะเป็นนายหน้ารายย่อยที่อยู่ตามชายแดน กลุ่มหนึ่งจะพาผู้หญิงไปส่งตามสถานบริการแถบใกล้ๆ นั่นเอง ในบางพื้นที่ที่การค้าผู้หญิงไม่ได้ทำเป็นธุรกิจใหญ่โตต่อเนื่อง นายหน้าเหล่านี้จะมีงานประจำอื่นอยู่และค่าหัวที่ได้รับจากเจ้าของสถานบริการก็อาจไม่มากนัก ตัวนายหน้าชายแดนมักเป็นคนท้องถิ่นพูดภาษาต่างชาติได้หรือมี เชื้อสายต่างชาติ มักจะอยู่ในชุมชนหรือตลาด เพื่อจะได้เข้าหาผู้หญิงหรือมีผู้หญิงเข้าถึงได้ง่าย

2. นายหน้าค้าผู้หญิงขนส่งภายในประเทศ เป็นตัวกลางระหว่างเจ้าของสถานบริการและผู้หญิงต่างชาติ โดยจะมีรายชื่อสถานบริการที่ต้องการเด็กต่างชาติไว้ในมือ และบาง

¹³ กฤตยา อาชวนิจกุล และพรสุช เกิดสว่าง, "เส้นทางแรงงานหญิงจากประเทศเพื่อนบ้านสู่ธุรกิจการค้าบริการทางเพศในประเทศไทย", รายงานการวิจัยเสนอในการสัมมนาในระดับชาติ, จัดโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 26-28 พฤษภาคม พ.ศ.2540 หน้า 58-81.

ครั้งก็ไปเสนอให้กับแหล่งซึ่งยังไม่เคยรับผู้หญิงต่างชาติเพื่อให้ทดลองสินค้ารูปแบบใหม่แบ่งออกเป็น

2.1 นายหน้ากินค่าหัว-ชายชาติ จะทำหน้าที่หางานให้ผู้หญิงและหาคนทำงานให้แก่สถานบริการ โดยต้องจัดรถนำส่งผู้หญิงถึงที่ทำงานให้เรียบร้อยจึงรับค่าตอบแทน หลังจากนั้นจะไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับการทำงานของผู้หญิงอีก

2.2 นายหน้าผูกขาดกินเปอร์เซ็นต์ คือ นายหน้าซึ่งหาผู้หญิงไปส่งทำงานยังสถานบริการและจะควบคุมให้อยู่ในสังกัดของตนต่อไป โดยมีเครือข่ายคอยควบคุมดูแล ณ สถานบริการและคอยหักเปอร์เซ็นต์จากค่าตัว โดยอาจให้กู้ยืมเงินก่อนแล้วหักหนี้ออกจากรายได้ที่เหลือของผู้หญิง ผู้หญิงทำงานภายใต้การควบคุมของเอเยนต์ นายหน้ากลุ่มนี้อาจติดต่อผู้หญิงเข้าสังกัดโดยเสนอเงินก้อนโตให้กับผู้หญิงหรือครอบครัวเป็นเครื่องล่อ และจะนิยมทาบทามผู้หญิงต่างชาติที่มีถิ่นฐานอยู่แนวชายแดนไทย หรือฝั่งตรงข้ามที่ไม่ไกลเกินไปนัก ถ้าเป็นกลุ่มเพิ่งเข้ามามักจะเป็นพวกถูก ชักชวน ชักนำ โดยนายหน้านำเข้าอย่างเป็นระบบ เนื่องจากเอเยนต์ต้องการจะรู้จักหรือได้เครือข่ายสืบสาวไปถึงบ้านของผู้หญิง เพื่อจะได้ติดตามในกรณีที่เราคิดหลบหนีหรือตีตัวออกจกสังกัด

นายหน้าค้าภายนอกประเทศ มีลักษณะ

เป็นนายหน้ามุ่งเป้าหมาย ชักชวนผู้หญิงไทยให้เดินทางไปค้าบริการนอกประเทศ จะมีพื้นที่การทำงานและกระบวนการต่างไปจากกลุ่มที่คอยติดต่อหญิงต่างชาติ อย่างไรก็ตามแม้จะเป็นเครือข่ายที่อาจเชื่อมโยงกันได้ไม่มากนัก้อย การติดต่อมีทั้งชักชวนให้ไปขายบริการโดยตรงหรือเสนอเงินทองทรัพย์สินให้แก่พ่อแม่ เพื่อขอตัวลูกสาวไปแต่งงานกับชาวต่างชาติ เช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ไต้หวัน ฯลฯ ซึ่งไม่แน่ว่าเมื่อเดินทางไปแล้วจะได้อยู่ในสถานะจริงนั้นหรือจริงหรือไม่หรืออาจไปทำงานในสถานบริการ นายหน้าส่งออกจะอยู่บริเวณชายแดนแหล่งเดียวกันกับกลุ่มที่ขนส่งลงในประเทศ ส่วนใหญ่จะเข้าหาผู้หญิงที่เคยทำงานด้านนี้มาก่อนหรือกำลังทำงานอยู่หรือเข้ามาในประเทศไทยนานพอสมควรแล้ว

2.1.5 กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ¹⁴ ว่าด้วยเครือข่ายและนายหน้าค้าแรงงาน และพบว่าล้วนแต่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่อาจได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบช่วยเหลือจนถึงลงมือประกอบธุรกิจนายหน้าด้วยตนเอง กระบวนการค้า

¹⁴ กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, "บทสังเคราะห์สถานการณ์คนข้ามชาติและทางเลือกนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย", รายงานการวิจัยเสนอในการสัมมนาระดับชาติจัดโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล วันที่ 26-28 พฤษภาคม พ.ศ.2540 หน้า 23-24.

แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านมีเครือข่ายรับช่วงส่งแรงงานตั้งแต่ในประเทศต้นทางมาสู่ชายแดน และนำส่งจังหวัดชั้นในของประเทศ แรงงานข้ามชาติที่ไม่ผ่านขบวนการค้ามนุษย์นี้ยากที่จะเดินทางเข้าสู่สถานที่ทำงานโดยเฉพาะในจังหวัดชั้นในได้ด้วยตนเอง กระบวนการเริ่มต้นจากนายหน้าในถิ่นต้นทางซึ่งส่วนใหญ่พูดภาษาไทยได้ หลายคนถือบัตรประชาชนไทย มีทั้งอาชีพนายหน้าเป็นหลัก และกลุ่มที่ทำอาชีพอื่นแต่ค้าแรงงานเป็นรายได้พิเศษ นายหน้าอาชีพมักจะใช้กลุ่มหลังนี้หาคนป้อนให้อีกทอดหนึ่งและหรือนำส่ง การเดินทางเข้าประเทศไทยอาจใช้หลายทอดหลายต่อ กินระยะเวลาหลายวัน นายหน้านำเข้าจะต้องติดต่อกับนายหน้าไทยในชายแดนไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนไทยและอาจมีนายหน้าต่างชาติเข้าร่วมด้วยในการนำส่งคนงานไปยังสถานที่ทำงานต่างๆ แถบชายแดนและสองลึกไปยังจังหวัดต่างๆ แรงงานส่วนใหญ่จะไม่ได้ตัดสินใจเองว่าจะทำงานที่ไหนขึ้นอยู่กับนายหน้าจะบอกเหตุผลและพาไปมากกว่า นายจ้างบางคนก็ไปรับแรงงานมาจากนายหน้า แถบชายแดนเอง

ในกลุ่มนายหน้าที่ทำอย่างเป็นระบบ จะเสนอค่าใช้จ่ายเหมาเบ็ดเสร็จจากชายแดนหรือจากบ้านเกิดส่งเข้าที่ทำงานเลย โดยแรงงานจ่ายครั้งเดียวที่ต้นทาง ส่วนใหญ่แรงงานมักจะไม่มีความจำจ่ายได้ จะใช้วิธีทำสัญญากู้ยืมเงินและต้องส่งคืนสองเท่า สัญญาจะทำขึ้นในภาษาท้องถิ่น (เช่นภาษามอญ) มิใช่ภาษาไทย หรือใช้วิธีจ่ายเฉพาะนายหน้านำเข้าประเทศไทย ส่วนค่านายหน้าไทยก็จะติดไว้ก่อน กระบวนการค้าแรงงานนี้จะติดต่อกันเป็นเครือข่าย และมีการนำส่งเป็นทอดๆ ในหลายกรณีแรงงานมักไม่รู้ว่าตนต้องจ่ายค่าเดินทางเท่าไร แต่บางคนจะรู้ราคาและยอมรับเงื่อนไขแม้รู้ว่าถูกเอาเปรียบมาก แต่ก็ไม่มีทางเลือกและไม่รู้จักนายหน้าคนอื่นที่ดีกว่านี้

ในประเด็นของการค้าหญิง ได้ค้นพบรูปแบบใหม่ของเครือข่ายนายหน้าข้ามชาติในระดับย่อยมากขึ้นที่น่าสนใจคือนายหน้าขนส่งภายในประเทศ มีลักษณะให้บริการครบวงจร เบ็ดเสร็จเด็ดขาด กลยุทธ์ของการทุจริตซับซ้อนดูแลหรือขึ้นบนพื้นฐานในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์คือรับจากบ้าน ส่งกลับบ้าน บริการส่งเงินและของฝากกลับบ้าน ติดต่อกับทางบ้าน และการรับทำเอกสารปลอม ไม่ว่าจะบัตรสีปลอม บัตรประจำตัวประชาชน จนถึงหนังสือเดินทางไปต่างประเทศปลอม ซึ่งผู้หญิงต่างชาติรู้สึกดีและสบายใจกับความสัมพันธ์ต่อเนื่องนี้ เพราะรู้สึกว่า นายหน้ามีความรับผิดชอบต่อเส้นทางชีวิตที่เลือกเดิน อย่างไรก็ตามในธุรกิจค้าประเวณียังคงมีนายหน้าที่ใช้รูปแบบเดิม คือ ทารุณฆาตกรทุกชั้นตอนและจำกัดสิทธิของผู้หญิงที่ตกอยู่ในอาณัติ เป็นนายหน้าผูกขาด-กินเปอร์เซ็นต์ ที่ยังคงกินค่านายหน้าอยู่ตลอดเวลาที่ผู้หญิงยังทำงานอยู่ ถ้าผู้หญิงพยายามหลบหนีก็อาจได้รับอันตรายถึงชีวิต นอกจากนี้ ยังพบว่าหญิงบริการต่างชาติต้องเผชิญความรุนแรงที่มาจากเจ้าของสถานบริการและนายหน้าโดยเฉพาะที่บังคับและกักขังผู้หญิง

ซึ่งก่อความรุนแรงทุกรูปแบบซ้ำซากไม่น่าเชื่อว่ามนุษย์สามารถทำทารุณกรรมโหดเหี้ยมต่อกันได้ถึงปานนี้

2.1.6 ไชยยงค์ มณีพิลิก¹⁵ ได้เสนอบทความเรื่องแรงงานเถื่อน ปัญหาเรื้อรังต้นตอนำประเทศสู่ความวิบัติ พอสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามคนหลบหนีเข้าเมืองแรงงานเถื่อนต่างๆ รู้เห็นและทราบกันเป็นอย่างดีว่าต้นตอของความเถื่อนมีความเป็นมาอย่างไร และมีใครบ้างที่นำคนเถื่อน แรงงานผิดกฎหมายทั้งในรูปแบบลักลอบเข้าเมืองซึ่งผิดกฎหมายตามแนวชายแดนไทย ทั้งด้าน จังหวัดระนอง ตาก เชียงราย และอื่นๆ ที่มีพื้นที่ติดต่อกับสหภาพพม่าขบวนการค้าแรงงานเถื่อนนำคนเถื่อนมาขายแรงงานเป็นขบวนการที่มีเครือข่ายโยงใยไปทั่วประเทศที่มีนักการเมือง เจ้าหน้าที่หลายระดับ แม้แต่นักข่าว ค่าตอบแทนหัวละ 500 บาท ของธุรกิจการค้าคน มีเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่งตั้งตัวเป็นบริษัททัวร์นำเข้าคนเถื่อนเองและมีคนที่เป็นเหยื่อในขบวนการ สื่อมวลชนบางกลุ่มรับจ้างชนคนเถื่อนเข้ามาป้อนสู่ตลาดแรงงานอย่างเป็นล่ำเป็นสัน

2.1.7 สมชาย จันทราวัดฒนากุล และเย็นจิตร สติรมงคลสุข¹⁶ ได้เสนอความคิดเห็นในบทความขบวนการทมิฬมาเฟียแก๊งใหม่ ยาบ้าแม่อิทธิพลยึดประเทศไทย ได้ระบุเครือข่ายยาม่ามรก จุดใหญ่ลักลอบมาจากประเทศลาวทางจังหวัดหนองคาย ประเทศพม่าทางจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะชายแดนตอนบนทั้งผลิต ลักลอบเข้าฝิ่น เฮโรอีน ของขบวนการชนกลุ่มน้อยทั้งกลุ่มซุนซ่า กลุ่มว้า กลุ่มฮิสระ และยังมีกำลักรั้งเข้ากลุ่มการค้าที่จังหวัดลำปาง ซึ่งกำลังเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในฐานะเป็นพื้นที่ลักลอบผลิตยาม่ามรกในภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง

2.1.8 หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 21 สิงหาคม 2538 หน้า 2 เสนอบทความฝ่าองค์การทมิฬเครือข่ายค้ายาม่ามรก สรุปได้ว่าลักษณะเครือข่ายการค้าแอมเฟตามีนหรือยาบ้ามีลักษณะ

1. มีการกระทำผิดประกอบด้วยบุคคลหลายคนที่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นองค์การ
2. ในการกระทำความผิด บุคคลที่เป็นตัวการใหญ่จะเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง คอยควบคุม สั่งการ วางแผน ขณะที่ผู้กระทำความผิดจริงส่วนใหญ่เป็นลูกน้องในระดับต่ำ

¹⁵ ไชยยงค์ มณีพิลิก, เดลินิวส์ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2540 หน้า 26.

¹⁶ สมชาย จันทราวัดฒนากุล และเย็นจิตร สติรมงคลสุข, มติชน 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2538 หน้า 17.

3. มีการจัดโครงสร้างองค์กร การแบ่งหน้าที่เป็นช่วงสั้นแต่ระดับจะไม่สัมพันธ์กันในทางขวาง แต่จะสัมพันธ์กันในลักษณะทางตั้งเท่านั้น มีระเบียบวินัย มีการกำหนดรหัสในการติดต่อสื่อสารมิให้บุคคลภายนอกกลุ่มรู้
4. ในระบบการทำงานจะมีการสั่งการเป็นทอดๆ รู้เฉพาะที่ควรรู้เท่านั้น (Need to Know)

2.1.9 ประพจน์ ศรีเทศ¹⁷ ชมรมชาวเหนือสัมพันธ์ กรุงเทพฯ ได้เสนอบทความเรื่องเปิดปมธุรกิจส่งออกหญิงไทย สรุปได้ว่าเครือข่ายการส่งหญิงไทยไปค้าประเวณีมีเกือบทั่วโลก การจัดส่งเข้าไปแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับเครือข่ายงานซึ่งกันและกัน ประกอบกับความเข้มงวดและความยากง่ายและช่องทาง จะเปิดโอกาสให้มากกว่ากันของแต่ละประเทศ

จากการศึกษาพบว่าประเทศที่มีชายงานเชื่อมกับธุรกิจค้าหญิงไทยสามารถแยกได้ดังนี้

1. ประเทศในอาเซียน มีประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ และบรูไน
2. ประเทศในแถบเอเชีย มีฮ่องกง มาเก๊า ไต้หวัน และญี่ปุ่น
3. ประเทศในแถบตะวันออกกลาง มีประเทศซาอุดีอาระเบีย ซีเรีย อิรัก ตุรกี คูเวต ไซปรัส
4. ประเทศในอเมริกา มีสหรัฐอเมริกา และเม็กซิโก
5. ประเทศออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์
6. ประเทศในยุโรป เช่น เยอรมนี สวิตเซอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ อิตาลี เดนมาร์ก อังกฤษ ฝรั่งเศส เบลเยียม ออสเตรีย และนอร์เวย์ เป็นต้น

ประเทศที่มีการจัดส่งหญิงไทยไปค้าประเวณี นักธุรกิจการค้าประเวณีให้ความสำคัญก็มีประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ ฮ่องกง ไต้หวัน ญี่ปุ่น และเยอรมนี โดยเฉพาะญี่ปุ่นมีอัตราที่ผู้หญิงไทยถูกส่งไปจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะสามารถทำเงินได้มาก ประกอบกับชายงานการค้าผู้หญิงระหว่างไทย-ญี่ปุ่น มีการดำเนินการอย่างมีระบบและครบวงจรในเชิงธุรกิจ มีการลงทุนและถือหุ้นในกิจการสถานบริการทั้งในญี่ปุ่นและประเทศไทยภายใต้การดูแลของแก๊งมาเฟีย ยาภูเขา ญี่ปุ่น ไทย

กลุ่มค้าประเวณีระหว่างประเทศมีอยู่ไม่ต่ำกว่า 100 กลุ่ม มีกิจการใหญ่ เล็ก แตกต่างกันไปตามลักษณะการดำเนินงานของชายงานของตนเอง บางส่วนมีการดำเนินงานค่อนข้างจะเปิดเผย แต่โดยส่วนใหญ่จะไม่เปิดเผยแต่จะมีกิจการอย่างอื่นควบคู่กันไป เช่น กิจการทัวร์ หรือธุรกิจท่องเที่ยว กิจการค้าธุรกิจอื่นๆ และบางส่วนดำเนินการควบคู่ไปกับขบวนการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ การจัดองค์กรจะพบว่า มีการแบ่งฝ่ายงานในการทำงานประสานกันได้อย่างดี

¹⁷ ประพจน์ ศรีเทศ, สยามรัฐ, 19-27 เมษายน พ.ศ.2531 หน้า 11.

มากและดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ ยากที่จะทำให้หน่วยงานของรัฐปราบปรามได้ ยิ่งไปกว่านั้นทำให้หน่วยงานของรัฐและบุคคลที่เกี่ยวข้องตกเป็นเครื่องมือ การจัดองค์การจัดเป็น 3 ฝ่าย ซึ่งเรียกว่า "กลุ่มธุรกิจ 3 ประสาน"

2.1.10 สุนทร ขวาลศิลป์¹⁸ ได้เสนอบทความการแสวงหาสินค้าหรือผู้หญิงจากพม่า โดยผ่านทางอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จะแบ่งเป็น 2 วิธี

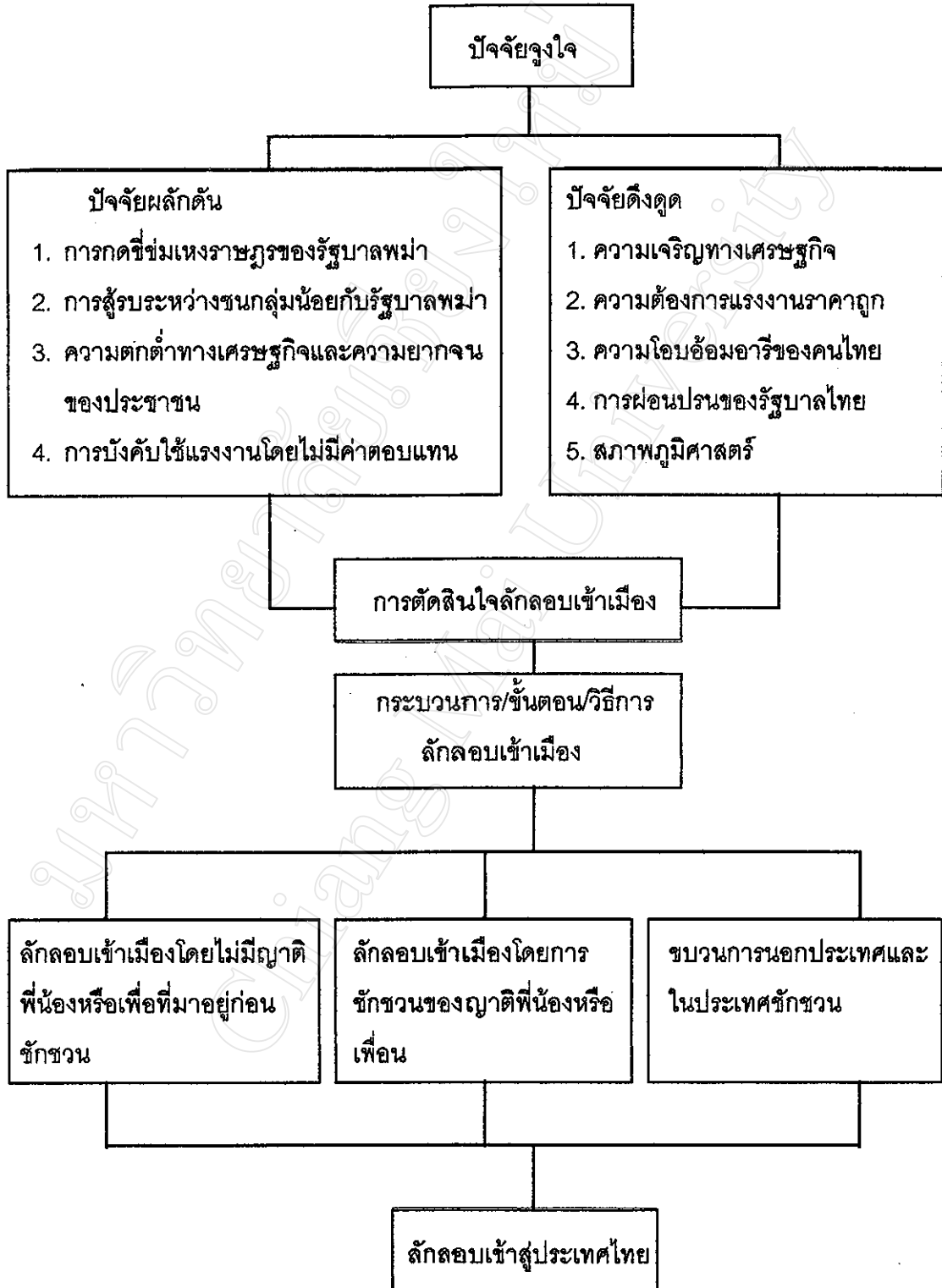
วิธีที่ 1 ใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะ กลุ่มพ่อค้าจะเดินทางข้ามลำน้ำแม่สายถึงฝั่งท่าขี้เหล็กพม่าก็เดินทางไปเมืองยอง เมืองเส้น จังหวัดเชียงตุงของพม่า แล้วตกลงซื้อขายผู้หญิงกับพ่อแม่แล้วให้ซื่อนท้ายจักรยานยนต์เข้ามา กรณีซื้อได้มากจะปล่อยให้เดินข้ามลำน้ำที่บ้านเกาะทราย หมู่ 7 ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย

วิธีที่ 2 พ่อแม่จะเป็นผู้นำพาลูกสาวเข้ามาพบโดยตรง เมื่อตกลงราคากันแล้ว พ่อแม่จะขอเบิกเงินล่วงหน้าก่อน 3,000-5,000 บาท โดยให้พ่อแม่รับเงินที่แม่สาย

ค่าใช้จ่ายในการขนส่งพ่อค้าจะให้โดยสารถหั่วรีโดยเสียค่าหัวรายละ 1,500 บาท มีผู้ควบคุมไปขณะเดินทาง การผ่านด่านตรวจผู้ควบคุมจะจ่ายของให้ด่านตรวจตามรายทางเพื่อแลกกับการตรวจของแต่ไม่ตรวจคน นอกจากนั้นพ่อค้าบางคนมีพรรคพวกเป็นเจ้าของที่ฝ่ายปกครอง ได้ออกหนังสือเดินทางชั่วคราวอนุญาตให้บุคคลต่างตัวออกนอกพื้นที่ควบคุมโดยจ่ายค่าตอบแทนให้หัวละ 200-300 บาท

¹⁸ สุนทร ขวาลศิลป์, เถลีนิวส์ 26 มกราคม พ.ศ.2532 หน้า 11.

แนวทางที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษาเครือข่ายในการลักลอบเข้าเมือง

2.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 การค้นคว้าแบบอิสระของ พ.ต.ท.เชิดชาย ม่วงมงคล เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลักลอบเข้าเมืองของคนสัญชาติพม่า กรณีศึกษาอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน สรุปได้ว่าการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแม่แนวโน้มที่จะสูงขึ้น นอกจากนั้นผู้ลักลอบเข้าเมืองยังแสวงหาที่อยู่และงานโดยไม่เกี่ยงอัตราค่าจ้างซึ่งเป็นการแย่งงานคนไทย ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจากคนพม่าได้กลายเป็นปัญหาระดับชาติ ซึ่งรัฐบาลไทยจะต้องสนใจและหาทางแก้ไขปัญหาให้เร็วที่สุด ทั้งนี้เพราะปัจจัยผลักดัน (Push Factors) และปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) จะทำให้ปริมาณการลักลอบเข้าเมืองจากคนพม่าเพิ่มสูงขึ้น

นอกจากนั้นยังค้นพบว่า ปัจจัยผลักดันที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจของคนพม่ามากกว่าปัจจัย ดึงดูด ปัจจัยผลักดันที่สำคัญ ได้แก่ การเกณฑ์ทหาร และเกณฑ์แรงงานด้วยอำนาจเผด็จการทางทหารเพื่อทำสงครามปราบปรามกองกำลังของชนกลุ่มน้อยในพม่าที่เรียกร่องการจัดตั้งประเทศเอกราช นอกจากนั้นความยากจนและการไร้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของรัฐบาลพม่าเป็นปัจจัยผลักดันที่มีความสำคัญรองลงมา สำหรับปัจจัยดึงดูดนั้น มีผลทำให้เกิดความคิดที่จะลี้ภัยเพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า แต่ไม่ได้มีอิทธิพลในช่วงเวลาของการตัดสินใจลักลอบเข้าเส้นเขตแดนเข้ามาในประเทศไทย

2.2.2 การค้นคว้าแบบอิสระของนายเฉลิมศักดิ์ แห่งมงาม เรื่องปัญหาแรงงานต่างชาติศึกษากรณีกะเหรี่ยงหลบหนีเข้าเมืองอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก สรุปได้ว่า

ก. แรงงานกะเหรี่ยงชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าได้เข้ามาแย่งอาชีพพื้นฐานแรงงานไทยเนื่องจากพ่อค้า นักธุรกิจและประชาชนในอำเภอแม่สอดเลือกใช้แรงงานกะเหรี่ยงมากกว่าแรงงานไทย จึงมีผลทำให้แรงงานไทยอำเภอแม่สอดตกงาน

ข. แรงงานกะเหรี่ยงสัญชาติพม่า มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยทำให้อำเภอแม่สอดสูญเสียเงินออกนอกประเทศและการเข้ามาบริการทางเพศของแรงงานเหล่านี้ทำให้ภาพพจน์ของประเทศไทยสูญเสียในสายตาของต่างชาติ

2.2.3 การค้นคว้าแบบอิสระของ พ.ต.ท.บุญธรรม ภัคดี เรื่องผลกระทบจากการหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานต่างชาติในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สรุปได้ว่า ประชาชนในเขตอำเภอแม่สาย เชื่อว่าอำเภอแม่สาย ได้รับผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงานจากพม่า ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง อาทิ เงินตราของประเทศต้องไหลออกนอกประเทศ มีปัญหาอาชญากรรม โสเภณี ความสงบเรียบร้อยจนถึงการบาดหมางระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลพม่า รวมทั้งเชื่อว่าการปราบปรามผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นยังหละหลวมทั้งฝ่ายปฏิบัติและ

ฝ่ายนโยบาย รวมถึงเชื่อว่าฝ่ายปฏิบัติได้รับผลตอบแทนจากการละเว้นหน้าที่ในการปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม ภูมิหลังของประชาชนที่ประกอบไปด้วยภูมิลาเนาในเขตสุขาภิบาล นอกเขตสุขาภิบาล อาชีพ รายได้ อายุ การศึกษา เพศ จะมีความเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากแรงงานต่างชาติด้านสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงแตกต่างกัน

2.2.4 สวัสดิ์ วรพงษ์ ได้ศึกษาวิจัยปัญหาชายแดนไทย-พม่า พ.ศ.2524 พบว่า ปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองโดยมิได้รับอนุญาตของชนกลุ่มน้อย สัญชาติพม่าในชายแดนไทยหลายจังหวัด ชายแดนอำเภอแม่สอดก็เป็นส่วนหนึ่งในจำนวนนั้นด้วย เนื่องจากไทยกับพม่ามีพรมแดนติดต่อกันอย่างใกล้ชิดทั้งทางบกและทางทะเล จึงทำให้เกิดปัญหาจากชนกลุ่มน้อยเข้ามาแย่งอาชีพ เพิ่มประชากรคนไทยและยังก่อปัญหาอีกหลายด้านที่จะมีผลกระทบถึงความมั่นคงและความปลอดภัยของไทยด้วย

2.2.5 การค้นคว้าอิสระของ พ.ต.ท.วีระวุฒิ เนียมน้อย เรื่องสิทธิมนุษยชนกับการจับกุมคนต่างด้าวผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในจังหวัดเชียงใหม่ในระยะปี 2536 ที่ผ่านมากกว่าร้อยละ 98.0 มีสัญชาติพม่าทั้งสิ้น และจำนวนการลักลอบเข้าเมืองนับวันจะทวีขึ้นเรื่อยๆ และการลักลอบเข้าเมืองจะผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองตามแนวชายแดนของด่านแม่สอด ด่านแม่สาย และด่านหนองอุก เป็นต้น สาเหตุการลักลอบเข้าเมืองเพราะสาเหตุเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักและเป็นสาเหตุภาวะการเมืองภายในบ้านเป็นสิ่งที่รองลงมา ด้วยหวังว่าการเข้ามาในประเทศไทยจะสามารถช่วยบรรเทาภาระของสาเหตุการลักลอบหนีได้ กลุ่มประชากรมีความรู้สึกพอใจในงานที่ตนได้เข้ามาทำในจังหวัดเชียงใหม่ และยังเห็นว่าความยุติธรรมในค่าจ้างมีแม้ว่าค่าจ้างที่ได้รับจะต่ำกว่าประกาศแรงงานขั้นต่ำของทางราชการอยู่ถึงร้อยละ 42.5 ก็ตาม

2.2.6 ไตรรัตน์ สุนทรประภัสร์ ได้เสนอรายงานบทความเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2537 สรุปได้ว่า คนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายขณะนี้ มีจำนวน 700,000 คน ส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายพม่า ถ้าคนพวกนี้รวมตัวกันก่อเรื่องร้ายแรงจะมีผลต่อความมั่นคงของประเทศ การที่ทางราชการอนุญาตให้ทำงานได้อีก 2 ปี จึงจะให้ถอนออกประเทศ แต่ส่วนใหญ่ก็คงกลับเข้ามาอีก ชาวพม่าส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อย หรือไม่ก็เป็นพวกที่ถูกปราบปรามจากรัฐบาลพม่า ทางราชการไทยต้องควบคุมดูแลให้ดี อย่าให้มารวมกลุ่มกันสร้างปัญหา

การหลบหนีเข้ามาในประเทศไทยทางภาคใต้ จะเข้ามาทางจังหวัดระนอง กลุ่มนี้จะลงไปทำงานทางภาคใต้ อีกจุดหนึ่ง ได้แก่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จะหลบหนีเข้ากรุงเทพฯ

สมุทรสาคร ราชบุรี นครปฐม การเข้าเมืองจะมีนายหน้าพาเข้าเมืองโดยรถบรรทุกหรือรถคอนเทนเนอร์แช่เย็น เสียค่าใช้จ่ายคนละ 7,000 - 10,000 บาท ทางภาคเหนือมาจากอำเภอแม่สาย ต้องจ่ายเจ้าหน้าที่รายละ 3,500 บาท ก็สามารถเดินทางถึงกรุงเทพฯ ทางจังหวัดตากจะเดินทางเข้ามาทางบ้านดินทัติ อำเภอแม่ระมาดกับเส้นทางในเขตอำเภอแม่สอด อำเภออุ้มผาง อำเภอพบพระ นอกเหนือจากการข้ามแม่น้ำเมยเข้าสู่อำเภอแม่สอดทุกวัน

2.3.7 ขจัดภัย บุรุษพัฒน์ ได้รวบรวมขบวนการชนแรงงานเถื่อนของสื่อมวลชนในหนังสือชนกลุ่มน้อย สัญชาติพม่า พ.ศ.2540 ได้นำเสนอขบวนการชนแรงงานพม่าดังนี้

2.2.7.1 การหลบหนีเข้าทางจังหวัดกาญจนบุรี ด้านอำเภอสังขละบุรี ซึ่งเป็นอำเภอที่มีชนกลุ่มน้อย สัญชาติพม่าเข้ามาอยู่อาศัยเป็นเวลานาน เส้นทางที่ได้รับความนิยมในการลักลอบเข้าเมืองของชาวพม่าและชนกลุ่มน้อยชาวมอญ และกะเหรี่ยง ในปัจจุบันมี 3 ช่องทาง ได้แก่ เส้นทางด่านเจดีย์สามองค์ เส้นทางเขาเลาะโล และเส้นทางสล็อกฮานี ซึ่งเป็นเส้นทางที่ตัดให้เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งสิ่งของไปช่วยเหลือชาวมอญที่หลบหนีการสู้รบ เส้นทางดังกล่าวนี้เป็นเส้นทางผู้ลักลอบเข้าเมืองที่นิยมใช้ เนื่องจากเป็นเส้นทางใหม่ที่ยังไม่เจริญ การตรวจตราของเจ้าหน้าที่ยังไม่เข้มงวดกวดขันพอ อีกทั้งในพื้นที่เต็มไปด้วยป่าเขาสามารถเป็นเส้นทางใช้หลบหนีการตรวจจับของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองได้อย่างง่ายดาย

ขบวนการค้าแรงงานเถื่อนนี้ มีทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่บ้านเมืองบางคนที่มีร่วมมือกันทำงาน มีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ โดยกลุ่มแรกจะทำหน้าที่ในการติดต่อหาบุคคลหรือสถานที่ประกอบการที่ต้องการแรงงานเถื่อนนี้ ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มธุรกิจทางด้านประมงในพื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม รวมทั้งกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง

ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งจะเป็นประชาชนในพื้นที่อำเภอสังขละบุรีจะทำหน้าที่เข้าไปในศูนย์สล็อกฮานีเพื่อติดต่อกับกลุ่มแรงงานต่างชาติที่ต้องการเข้ามาทำงานในประเทศไทย หลังจากรวบรวมได้แล้วจะลักลอบเข้ามาโดยใช้เส้นทางเดินเท้าในป่าเพื่อหลบหนีการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ หลังจากลักลอบเข้ามาในพื้นที่อำเภอสังขละบุรีได้แล้ว กลุ่มบุคคลดังกล่าวจะนำกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองเข้ามาอาศัยชั่วคราวในหมู่บ้าน ตำบลหนองลู ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวร้อยละ 80 เป็นมอญที่อาศัยในพื้นที่มานานแล้ว จึงยากแก่การตรวจสอบของเจ้าหน้าที่

ส่วนอีกเส้นทางหนึ่ง คือ เส้นทางเจดีย์สามองค์ กลุ่มที่ทำหน้าที่ติดต่อจะเข้าไปในพม่าเพื่อติดต่อเอเยนต์ในพม่าแล้วจะทำกรนัดหมายวันที่จะมารับกลุ่มแรงงานชาวพม่าที่ต้องการเข้ามาทำงานในประเทศไทย หรือบางที่จะพาชาวพม่าเหล่านั้นเข้ามาพักชั่วคราวในบริเวณไร่กลางป่า

ในหมู่บ้านน้ำเก็ก ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี เพื่อจัดส่งให้กับอีกกลุ่มที่ทำหน้าที่ในการส่งกลุ่มแรงงานชาวพม่าให้กับเจ้าของสถานประกอบการที่ต้องการต่อไป

กลุ่มสุดท้ายที่จะทำหน้าที่ในการส่งแรงงานผิดกฎหมายเหล่านี้ให้กับเจ้าหน้าที่ของสถานประกอบการตามที่กลุ่มแรกเข้าไปติดต่อไว้ก่อนนี้แล้ว บุคคลในกลุ่มดังกล่าวนี้จะมีทั้งประชาชนในพื้นที่อำเภอสังขละบุรี และจากพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งเจ้าหน้าที่บ้านเมืองบางคนที่ร่วมมือกันทำโดยอาศัยความสนิทสนมเป็นการส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่อำนาจหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งอำนาจทางการเงิน ขบวนการของคนเถื่อนนี้ จะถูกเจ้าหน้าที่จับกุม แต่หลังจากนั้นไม่นานขบวนการของคนเถื่อนจะกลับมาดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายนี้อีก และนับวันจะขยายกว้างออกไปเพราะได้รับผลตอบแทนคุ้มค่า

2.2.7.2 การหลบหนีเข้าทางจังหวัดระนอง ใช้เส้นทางหลักสามเส้นทาง

ด้วยกัน

เส้นทางแรก ได้แก่ แรงงานจากกรุงย่างกุ้ง ประเทศพม่า ที่ถูกรวบรวมผ่านสำนักงานจัดหาแรงงานเถื่อนที่มีกลุ่มคนไทยเข้าไปจัดการ จากนั้นจะส่งตรงมาจังหวัดระนอง โดยแรงงานพม่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายต่อหัวเป็นทองคำหนัก 1 บาท

เส้นทางที่สอง ได้แก่ การเคลื่อนย้ายแรงงานพม่าจากย่างกุ้งมายังจังหวัดมะริด แล้วขึ้นเรือตรงมาจังหวัดระนองอีกทอดหนึ่ง

เส้นทางที่สาม ได้แก่ แรงงานพม่าในภาคใต้ของพม่า เดินทางตรงมาระนองหรือเกาะสองก่อนผ่านเข้าจังหวัดระนองด้วยตนเอง แรงงานที่ผ่านเส้นทางที่สองและสามนี้ส่วนใหญ่ไม่ต้องจ่ายค่าจัดการเบื้องต้น เพราะสามารถเดินทางได้ด้วยตนเอง

การเดินทางของแรงงานพม่า ร้อยละ 80 จะใช้เส้นทางลงเรือ สำหรับการขึ้นฝั่งระนอง พบว่าแรงงานเหล่านี้มีจุดผ่านไม่น้อยกว่า 13 จุด โดยมีช่องทางที่ถูกต้อง 2 จุด คือ ช่องอำเภอเมืองระนอง-เกาะสอง และช่องอำเภอกระบุรี ส่วนอีก 10 ช่อง ที่เหลือนั้นจะเล็ดลอดผ่านเข้าตามแนวชายแดนตลอดฝั่งระนองที่มีระยะทางกว่า 100 กิโลเมตร

แรงงานส่วนหนึ่งที่จะหลบหนีไปทำงานจังหวัดอื่น โดยมีขบวนการจัดการส่งผ่านไปยังจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้และภาคกลาง ในภาคใต้ส่วนใหญ่จะเดินทางเข้าสู่จังหวัดภูเก็ต สุราษฎร์ธานี และสงขลา ขณะที่ภาคกลางถูกส่งผ่านไปยังจังหวัดสมุทรสงคราม สมุทรปราการ และกรุงเทพฯ การเคลื่อนย้ายแรงงานจะมีนายจ้างในจังหวัดที่ต้องการให้ส่งแรงงานที่ต้องการเข้ามายังศูนย์ที่จังหวัดระนอง เพื่อส่งแรงงานพร้อมทั้งยอมจ่ายค่าหัวไว้ในอัตรา 2,000-4,000 บาทต่อหัว แล้วแต่ระยะทางที่จัดส่งหรือจำนวนแรงงานที่ตกลงกัน การเคลื่อนย้ายแรงงานพม่ามายังภูเก็ต

นั้น นอกจากจะผ่านมาจากจังหวัดระนองแล้ว ยังมีการนำแรงงานส่วนหนึ่งมาจากย่างกุ้งหรือจังหวัดมะริดของพม่าจากนั้นก็มาขึ้นฝั่งที่ภูเก็ต โดยมีนายจ้างที่ต้องการแรงงานจัดส่งคนมารับไปทำต่อไป ในจังหวัดภูเก็ต นอกจากจะทำงานก่อสร้างและประมงเป็นหลักแล้วยังเป็นแหล่งส่งแรงงานผ่านไปยังจังหวัดอื่นๆ ด้วย โดยบางส่วนถูกส่งผ่านไปสงขลาโดยมีจุดรับที่อำเภอหาดใหญ่ การเข้ามาในหาดใหญ่มีเป้าหมายสองอย่าง คือ ทำงานในจังหวัดสงขลาในภาคก่อสร้างและประมง อีกส่วนหนึ่งจะถูกส่งผ่านไปยังจังหวัดปัตตานีเพื่อเป็นลูกเรือประมง เนื่องจากปัตตานีมีปัญหาแรงงานมาก เพราะประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม นอกจากนี้ยังมีรายงานว่าสงขลาและปัตตานี ยังเป็นหน่วยประสานงานลักลอบส่งแรงงานพม่าเข้าประเทศมาเลเซียด้วยเพื่อทำงานด้านเกษตร สำหรับการขนผ่านภูเก็ตลงภาคใต้ตอนล่าง กลุ่มนายทุนจะส่งด้วยวิธีเช่ารถตู้และใช้เวลาเดินทางตอนกลางคืน

ส่วนการนำเข้าแรงงานพม่าขึ้นภาคกลาง นอกจากขนส่งทางรถผ่านจังหวัดระนองแล้วแรงงานพม่าส่วนหนึ่งจะเดินทางผ่านป่าเขาบริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อลักลอบเข้าทำงานตามจังหวัดต่างๆ ที่ต้องการ แต่จุดนี้ส่วนใหญ่ไม่มีขบวนการจัดตั้งที่ชัดเจน

2.2.7.3 การหลบหนีเข้าทางจังหวัดตาก จังหวัดตากเป็นจังหวัดที่มีชายแดนติดต่อกับพม่าเป็นระยะทางหลายร้อยกิโลเมตร อำเภอที่มีพื้นที่ติดต่อกับพม่า ได้แก่ อำเภออุ้มผาง อำเภอพบพระ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด และอำเภอท่าสองยาง โดยมีอำเภอแม่สอดกับเมืองเมียวดีของพม่าเป็นช่องทางติดต่อสำคัญระหว่างไทยกับพม่า และเป็นช่องทางสำคัญในการหลบหนีเข้ามาของแรงงานพม่าด้วย นอกจากนี้จากการที่ทหารพม่าได้ปราบปรามชนกลุ่มน้อยอย่างรุนแรงมาตั้งแต่ปี 2527 จึงเป็นผลให้ราษฎรชาวกะเหรี่ยง จำนวนกว่า 5,000 คน พากันหลบหนีเข้ามาพักพิงในเขตไทย เพราะฉะนั้นแรงงานเถื่อนในจังหวัดตากมี 3 กลุ่มด้วยกัน กลุ่มแรกคือแรงงานที่นำเข้ามาจากพม่าโดยตรง กลุ่มที่สองคือแรงงานพม่าที่หลบหนีเข้ามาขายแรงงานในจังหวัดตากอยู่ก่อนแล้ว กลุ่มที่สาม คือแรงงานกะเหรี่ยงที่หลบหนีออกมาจากพื้นที่พักพิง

จากการเปิดเผยของสื่อมวลชน ปรากฏว่ามีบุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกรขนแรงงานเถื่อน 3 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มพ่อค้า ซึ่งมีตัวแทนเป็นบริษัทจัดหางานและกลุ่มชาวบ้านที่รับจ้างเป็นครั้งคราว ขบวนการเหล่านี้จะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด และมีเครือข่ายเชื่อมโยงกันอย่างกว้างขวาง

ขบวนการค้าแรงงานเถื่อนเริ่มมีการขนย้ายแรงงานออกนอกเขต 5 อำเภอชายแดนจังหวัดตาก คือ อุ้มผาง พบพระ แม่สอด แม่ระมาด ท่าสองยาง หลังจากทีเขต 5 อำเภอได้รับการผ่อนผันเป็นพิเศษที่จะให้ใช้แรงงานจากพม่าได้ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2535

โดยพื้นที่ที่นำแรงงานต่างด้าวเข้าไปส่งคือ พื้นที่ที่ต้องการแรงงานเกษตรกรรมและก่อสร้าง ในภาคเหนือตอนล่าง กำแพงเพชร สุโขทัย นครสวรรค์ พิจิตร และพื้นที่ที่ต้องการแรงงานอุตสาหกรรมและก่อสร้างในภาคกลาง ได้แก่ กรุงเทพฯ และจังหวัดรอบๆ เช่น สมุทรปราการ ปทุมธานี

เส้นทางขนส่งแรงงานเถื่อนจากชายแดนแม่สอดเข้าสู่พื้นที่ในประเทศที่ใช้กันมากที่สุด ได้แก่

1. ถนนแม่สอด-ตาก
2. ถนนสายแม่ระมาด-บ้านตาก
3. ถนนสายแม่สอด-แม่สะเรียง
4. ทางเดินป่าจากอุ้มผาง-กำแพงเพชร โดยถนนสายแม่สอด-ตาก เป็นถนนสายหลักที่

ใช้ติดต่อระหว่างอำเภอแม่สอดกับตาก ระยะทางประมาณ 80 กิโลเมตร มีจุดตรวจผู้หลบหนีเข้าเมืองที่สามแยกก่อนเข้า-ออก คือ จุดตรวจห้วยยะฮู แม้จุดตรวจเหล่านี้จะสามารถสกัดจับแรงงานพม่าได้แต่ก็มีเส้นทางเล็ดลอดผ่านไปได้ ทั้งนี้เพราะขบวนการขนส่งแรงงานเถื่อนมีความชำนาญและสามารถติดตามความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้จะมีเส้นทางแยกย่อยอื่นๆ ที่ใช้หลบหลีกให้รอดพ้นสายตาเจ้าหน้าที่ หรืออาจใช้วิธีการอื่นๆ เช่น ทำเป็นรถบรรทุกผัก แต่มีคนเถื่อนซุกซ่อนอยู่ในรถ บางครั้งมีการหลบหนีด้านตรวจคือ เมื่อใกล้จะถึงด่านตรวจก็ให้ลงเดินโดยเดินอ้อมไปขึ้นอีกจุดหนึ่งเมื่อพ้นจุดตรวจไป

สำหรับการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างขบวนการค้าแรงงานเถื่อนกับแรงงานพม่าแต่เดิมจะตกหัวละประมาณ 3,000 บาท ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างหรือ 5,000 บาท ในเขตกรุงเทพฯ และสมุทรปราการ แต่ในระยะหลังราคาได้เพิ่มขึ้น 5,000-7,000 บาท โดยเงินส่วนนี้อาจจะเรียกเก็บเมื่อถึงที่หมายแล้ว หรือหักจากค่าแรงที่ผู้ประกอบการจะจ่ายให้ในเดือนต่อมา

ขบวนการแรงงานเถื่อนนอกจากจะมีกลุ่มข้าราชการ พ่อค้า และชาวบ้าน เป็นขบวนการหลักแล้วกลุ่มทำไม้แนวชายแดนก็เข้ามามีบทบาทในการค้าแรงงานเถื่อนด้วย โดยกลุ่มนี้จะไปรับแรงงานเถื่อนจากจุดผ่านแดนในพื้นที่อำเภอแม่สอด จุดนัดพบที่สำคัญ คือ สถานที่แห่งหนึ่งบริเวณห่างจากสะพานข้ามแม่น้ำเมย ขึ้นไปประมาณ 3 กิโลเมตร ขบวนการนี้มีเครือข่ายในกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นแหล่งรองรับแรงงานเหล่านี้